МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ»

(11-12 вересня 2026 р.)

Ужгород
2026

УДК 37.01(062.552)
С 91

С 91 **Сучасні виклики та перспективи розвитку освіти в Україні.** Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Ужгород, 11-12 вересня 2026 р.). – Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2026. – 66 с.
ISBN 978-617-8514-61-7

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Сучасні виклики та перспективи розвитку освіти в Україні». Розглядаються питання загальної педагогіки та історії педагогіки, теорії і методики професійної освіти, дошкільної педагогіки, інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та інше.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться педагогічною наукою, а також для широкого кола читачів.

УДК 37.01(062.552)

ISBN 978-617-8514-61-7

© Колектив авторів, 2026
© Видавництво «Молодий вчений», 2026

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Ганжа К.М.
ЗАСТОСУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНИХ ШІ-ІНСТРУМЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 5

Котінова О.М.
ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 9

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Левчук В.В.
ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКОТВОРЕННЯ З ФІЗИКИ У ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ (1991-2000 РР.) 14

Оліфер О.Є.
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА «ТРАНСПОРТ» 18

Ткаченко К.Л.
ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСОБИ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО УКРАЇНСЬКОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО БІЛІНГВІЗМУ 22

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Буравенко А.С., Ткаченко К.С., Кременицька Є.С.
ФОРМУВАННЯ ІНТОНАЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ У КОМУНІКАТИВНО ОРІЄНТОВАНОМУ НАВЧАННІ 26

Денисова Н.Б., Залізняк А.І., Курнилович М.О.
ПЛАНУВАННЯ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ГРУПАХ ІЗ РІЗНИМ РІВНЕМ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ 30

Танько А.О., Булгакова О.В., Шляхова Н.І.
ТЕОРІЯ І МЕТОДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
«НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» 35

Федотова О.І., Гордієнко Н.В., Жукорська Л.П.
МЕТОДИЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ РОБОТИ
З АНГЛОМОВНИМ ТЕКСТОМ
ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ 40

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Дядюша Л.П.
РОЗВИТОК СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ
ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
В ПРОЦЕСІ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 44

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Бутенко О.В.
ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА
ЗАСОБАМИ AI-ІНСТРУМЕНТІВ
У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ 49

Дульська О.В.
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ
ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ 54

Запорожець О.О., Булгакова О.В., Лещенко О.О.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІКТ) В ОСВІТІ 58

Козенко М.В.
ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТРЕНАЖЕРІВ
У НАВЧАННІ ПРОГРАМУВАННЯ
В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ 63

DOI: https://doi.org/10.32839/ped.2026-09-9

Федотова О.І.
кандидат філологічних наук, доцент,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Гордієнко Н.В.
старший викладач,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Жукорська Л.П.
старший викладач,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

МЕТОДИЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ РОБОТИ З АНГЛОМОВНИМ ТЕКСТОМ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

Робота з текстом традиційно посідає важливе місце у навчанні англійської мови у закладах вищої освіти. Водночас її дидактичний потенціал не обмежується формуванням умінь читання та перевіркою розуміння змісту. Англомовний текст може слугувати основою для аналізу інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, виявлення авторської позиції, оцінювання аргументів і формулювання студентами власних суджень. За такої організації навчання читання перетворюється на діяльність, у якій мовленнєві вміння поєднуються з розвитком критичного мислення.

У сучасному інформаційному середовищі здатність зрозуміти повідомлення має доповнюватися вміннями інтерпретувати інформацію, оцінювати її достовірність, аналізувати аргументацію та робити обґрунтовані висновки. П. Фасіоне розглядає критичне мислення як комплекс когнітивних умінь, серед яких інтерпретація, аналіз, оцінювання, формулювання висновків та пояснення [1]. Д. Халперн, своєю чергою, акцентує на цілеспрямованому використанні когнітивних стратегій під час розв'язання проблем і прийняття рішень [2]. Отже, у процесі навчання англійської мови доцільно створювати умови, за яких опрацювання тексту передбачає не тільки сприйняття інформації, а й активну інтелектуальну взаємодію з нею.

Важливим методичним орієнтиром для проєктування такої роботи є переглянута таксономія освітніх цілей Л. Андерсона та Д. Кратволя, відповідно до якої когнітивна діяльність розгортається від запам'ятовування та розуміння до застосування, аналізу, оцінювання і створення [3]. Застосування цього принципу до навчання читання дає змогу вибудувати послідовність завдань, у якій розуміння прочитаного є не кінцевим результатом, а основою для виконання складніших когнітивних операцій.

Особливого значення у цьому контексті набуває критичне читання. К. Воллес наголошує, що читач взаємодіє не лише зі змістом тексту, а й з авторською позицією та соціальним контекстом повідомлення [4]. К. Вілсон розглядає розвиток критичного читання як поступовий процес, який потребує цілеспрямованої методичної підтримки [5]. Відповідно, організація роботи з англомовним текстом має передбачати перехід від встановлення того, що повідомляється в тексті, до з'ясування того, як представлено інформацію, якими аргументами обґрунтовується позиція автора та наскільки переконливою вона є.

На нашу думку, роботу з англомовним текстом, спрямовану на розвиток критичного мислення, доцільно організовувати як послідовність трьох взаємопов'язаних етапів: розуміння – критичне опрацювання – власна відповідь.

Перший етап передбачає встановлення основного змісту тексту, визначення ключових ідей та пошук інформації, необхідної для подальшого аналізу. На цьому етапі можуть використовуватися запитання *What is the main issue discussed in the text? What reasons does the author identify? What examples are provided?* Такі завдання виконують орієнтувальну функцію та створюють інформаційну основу для складнішої когнітивної діяльності.

Другий етап спрямований на критичне опрацювання прочитаного. Увага студентів переноситься зі змісту повідомлення на способи представлення інформації, аргументацію, причинно-наслідкові зв'язки, авторські припущення та можливі альтернативні інтерпретації. Доцільними є завдання на зразок: *Which argument is the strongest and why? What evidence does the author provide? What information would you need to verify the author's claim? Does the author consider alternative viewpoints?* Виконуючи такі завдання, студенти мають не відтворити готову інформацію, а визначити якість аргументації та обґрунтувати власну оцінку.

Третій етап передбачає формулювання студентом власної критичної відповіді на прочитане. На цьому етапі інформація тексту переноситься у новий контекст, зіставляється з іншими поглядами або особистим досвідом та стає основою для власного аргументованого висловлення. Можуть бути запропоновані завдання: *Do you support the author's position? Give two arguments to justify your answer. How could the proposed solution be adapted to the Ukrainian context? Suggest an alternative solution to the problem.* Таким чином, робота з текстом інтегрується з продуктивними видами мовленнєвої діяльності – говорінням і письмом.

Важливою умовою реалізації запропонованої послідовності є відповідний добір навчального матеріалу. Рівень складності тексту не повинен бути єдиним критерієм його методичної цінності. Доцільно також враховувати критичний потенціал тексту – наявність проблемного питання, аргументованої авторської позиції, альтернативних поглядів, дискусійних тверджень або можливості застосувати представлену інформацію в іншій ситуації. Текст, який допускає різні інтерпретації та оцінки, створює більше можливостей для переходу від репродуктивної роботи до аргументованого обговорення.

Водночас ефективність критичного читання значною мірою визначається характером навчальних завдань. Р. Пол та Л. Елдер підкреслюють роль запитань, спрямованих на аналіз припущень, доказів, альтернативних позицій і наслідків певних тверджень [6]. Отже, викладач має не просто збільшувати кількість завдань після тексту, а проєктувати їх так, щоб кожний наступний етап вимагав більшої самостійності в роботі з інформацією.

Запропонована модель «розуміння – критичне опрацювання – власна відповідь» змінює функцію навчального тексту. Він виступає не лише джерелом мовного та змістового матеріалу, а й основою для формування аргументованого висловлення. При цьому розвиток критичного мислення відбувається безпосередньо в іншомовній комунікативній діяльності: студент визначає ключову інформацію, аналізує позицію автора, оцінює аргументи, зіставляє різні погляди та формулює власну позицію англійською мовою.

Отже, методичне проєктування роботи з англомовним текстом має передбачати поступовий перехід від розуміння інформації до її критичного опрацювання та використання у власному висловленні. Така організація читання дозволяє поєднати розвиток іншомовної комунікативної компетентності з формуванням умінь аналізувати

інформацію, оцінювати аргументи, робити висновки та обґрунтовувати власну позицію. Перспективним є подальше розроблення системи завдань, що забезпечуватиме реалізацію запропонованої послідовності під час роботи з англомовними текстами різної тематики.

Список використаних джерел:

1. Facione P. A. *Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction*. Millbrae, CA : California Academic Press, 1990.

2. Halpern D. F. *Thought and Knowledge: An Introduction to Critical Thinking*. 5th ed. New York : Psychology Press, 2014.

3. Anderson L. W., Krathwohl D. R. (Eds.). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York : Longman, 2001.

4. Wallace C. *Critical Reading in Language Education*. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2003.

5. Wilson K. Critical reading, critical thinking: Delicate scaffolding in English for Academic Purposes (EAP). *Thinking Skills and Creativity*. 2016. Vol. 22. P. 256–265. DOI: 10.1016/j.tsc.2016.10.002.

6. Paul R., Elder L. *The Miniature Guide to Critical Thinking: Concepts and Tools*. 8th ed. Foundation for Critical Thinking, 2020.